

Holy Use: Relating to Resources Sustainably

Hebrew/English Source Sheet

This material was prepared by Rabbi Yonatan Neril and Evonne Marzouk of Canfei Nesharim, as part of the Jewcology project.

Outline of Topics

1. Jacob Recovering His Small Vessels
2. Reusing Bread from Eruv Ritual During Sabbath Meals
3. Smelling Myrtle of the Lulav Bundle on Havdala after Shabbat
4. Willow Branches for Matza Baking and Chametz Burning
5. Using Agricultural Waste for Covering of Sukkah

1) Jacob Recovering His Small Vessels

בראשית פרק לב פסוקים יד, כב-כה
יד וַיִּלֶן שָׁם, בְּלִילָה הַהוּא; וַיִּקַּח מִן-הַבָּא בְיָדוֹ, מִנְחָה--לְעֵשָׂו אָחִיו...
כב וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה, עַל-פְּנֵיו; וְהוּא לָן בְּלִילָה-הַהוּא, בַּמִּנְחָה
כג וַיִּקַּח בְּלִילָה הוּא, וַיִּקַּח אֶת-שְׁתֵּי נַשְׂוֹ וְאֶת-שְׁתֵּי שְׂפָחָתָיו, וְאֶת-אֶחָד עֶשֶׂר, יִלְדָּיו; וַיַּעֲבֹר, אֶת מַעְבַּר יַבֶּק.
כד וַיִּקְחֵם--וַיַּעֲבֹרֵם, אֶת-הַנָּחַל; וַיַּעֲבֹר, אֶת-אֲשֶׁר-לוֹ.
כה וַיִּנְתֵּר יַעֲקֹב, לְבַדּוֹ; וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר

Genesis chapter 32, verses 14, 22-25, Judaica Press Translation

14. So he [Jacob] lodged there on that night, and he took from what came into his hand a gift for his brother Esau...
22. So the gift passed on before him, and he lodged that night in the camp.
23. And he arose during that night, and he took his two wives and his two maidservants and his eleven children, and he crossed the ford of [the] Jabbok.
24. And he took them and brought them across the stream, and he took across what was his.
25. *And Jacob was left alone*, and a man wrestled with him until the break of dawn.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צא עמוד א
ויותר יעקב לבדו - אמר רבי אלעזר: שנשתיר על פכין קטנים
מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממנום יותר מגופם וכל כך למה
לפי שאין פושטין ידיהן בגזל

Babylonian Talmud, Tractate Chulin 91:1, Judaica Classics Library translation

'And Jacob was left alone:' Said Rabbi. Eleazar: He remained behind for the sake of some small jars. Hence [it is learned] that to the righteous their money is dearer than their body; and why is this? Because they do not stretch out their hands to robbery.

פרי צדיק פסח, דף ל"ו ע"ב באמצע ספר קול מבשר ח"ב - סוטה
וכאן שאמר, צדיקים ממנום חביב עליהם יותר מגופן, לפי שאין פושטין ידיהם בגזל (סוטה יב ע"א), היינו, שלא לוקחים מה שאינו מגיע
להם מהש"ת. על דבר מה שנאמר, 'לחם חוקי', היינו, שנחזק ונקצב מהש"ת לחלקו. וקרי ליה 'גזל', על דרך מה שכתוב (ברכות לה
ע"ב), כאילו גזול להקב"ה וכנסת ישראל, כי לה' הארץ ומלואה. ומה שלא נברא בשבילם, היה אצלם כגזל, ואין פושטין ידיהם ליקח.

ומפני זה, ממונם שמויחד להם, שנברא בשבילם, חביב עליהם כל כך, עד שמסר יעקב אבינו ע"ה את נפשו עליהם. על דרך מה שסיפר רבינו הקדוש [האיז'ביצער] זצוק"ל ששמע מרבינו ר"ב מפשיסחא זצוק"ל, שאמר בשם היהודי הקדוש זצוק"ל, שדבר שיש לו שייכות לצדיק - מחוייב ליהנות ממנו אף במסירות נפש. ולכן, יעקב אבינו ע"ה שידע שהפכים קטנים הם שלו ושייכים לנפשו, ונבראו בשבילו - מסר נפשו להעבירם. וכן ענין כל כסף וזהב שהוציאו ממצרים, היה, מה שרצו להוציא הקדושה שהיה כבושה בתוכם

Pri Tzadik (Hassidic Commentary of Rabbi Zadok HaKohen Rabinowitz)¹ [Translation by J. Neril]

Here, where it says that 'for the righteous, their money is more dear to them than their bodies, so that they do not come to steal' (Babylonian Talmud, Tractate Sotah, p. 12a) [can be understood] to mean that they do not take that which is not destined for them from God...[The above teaching] calls it 'stealing,' based on the teaching (Babylonian Talmud, Tractate Brachot p. 35b) that it is as if that person is stealing from God and the Jewish people, since "to God is the land and its fullness" (Psalms). That which is not created for this specific person is like stolen property when they are in possession of it, and thus [the righteous are careful] not to take possession of it. Because of this, property that is assigned to and created for them is very precious to them—so much so that our patriarch Jacob risked his life for his property. Thus the Ishbitzer Rebbe heard from his rebbe of Przysucha who said in the name of the Yehudi Hakadosh (three generations of Hassidic rebbes of Przysucha): a righteous person is obligated to enjoy that an object which is fitting for them even if it means risking their life. That is why Jacob-- who knew that the small vessels were his, appropriate to his soul, and created for him— risked his life to save them. So too with all the silver and gold that they [the Jewish people] took out of Egypt— they sought to extract the holiness that was trapped inside of [the wealth]."

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן נד

ויחוד של צדיק ויכנסת ישראל נעשה על ידי משא ומתן כי כל דבר שבעולם, יש בו ניצוצות הקדושה שנפלו בשעת שביירה. ושביירה, הוא בחינת אותיות שנשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם. וכל דבר יש לו שעה (ה). וצריכה לבוא בשעה זו לאדם זה, שהוא משרש אהד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר. וכשמגיע זה הדבר לאדם זה, והוא מקבל חיות מזה הדבר, הינו מהאותיות הנשברות שיש שם. על ידי - זה נקללן האותיות הנשברות בזה האדם, בחיות שלו, ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף. ועל ידי - זה נשלמין האותיות, ויש להם שלמות. וצריכה לשהות הדבר אצל זה האדם להשתמש בו, עד שנפסקין האותיות והניצוצות השייכין לשרשו. ואחר - כך יוצא מרשותו לאדם אחר, שהגיע העת שיהיה עליה להאותיות הנשברות, שהם משרש אהד עם האדם האחר, ועל פני יוצא לרשותו. ולפעמים חוזר הדבר ובא לאותו האדם שהיה שלו מתחלה, כי מחמת שלא היה לו אז חלקי נפש רוח נשמה אלו, לא היה יכול אז להשלים האותיות אלו, עד עתה שהגיעו לו אלו חלקי נפש - רוח - נשמה, שעל ידם יכול להשלים אלו האותיות הנשברות. ובין כך, הכרח לשהות אצל אחר. וכשמשלים האותיות אלו נתוסף לו הארה בנפש רוח נשמה שלו מחמת הארות אותיות אלו שהגיעו אליו ונשלמו אצלו ועל ידי הארה זו, מאיר בשרש נפש רוח נשמה שלו שהוא בצדיק ויכנסת ישראל, שהם שרשי כל הנשמות כנ"ל

Rebbe Nachman of Breslov, Likutei Moharan, Torah 54c, translation from *The Breslov Research Institute*, Jerusalem, reprinted with permission.

The union between the righteous person and the Community of Israel is achieved through masa u'matan (doing business). This is because everything in the world has in it sparks of holiness that fell at the time of the Shattering of the Vessels. "Shattering" is the aspect of letters that shattered and fell into each and every thing of this world. For every thing has its time: it must come at that time, to that person who shares the same root with those sparks in that thing.

Thus, when that thing comes to this person, and he receives vitality from it--i.e., from the shattered letters that are there--through this the shattered letters are encompassed in this person, in his vitality. They become a complete entity, and infuse the vitality of the entire body. Through this the letters are restored and become complete. Then that thing must stay with this person, for him to use, until the letters and sparks that are associated with his root terminate. After this it leaves his possession for someone else; the time has come for the remaining letters to have an ascent. They share the same root with that other person and so depart for his

¹ Pri Tzadik (Rabbi Zadok HaKohen Rabinowitz of Lublin (Kreisburg, 1823- Lublin, Poland, 1900)) on Pesach, p. 36b, in Kol Mevasser, ed. Yehuda Menachem Boem, Raanana, Israel, 1992. At age 65, Rabbi Zadok HaKohen began to give public classes on Shabbat, Holidays, Rosh Chodesh and special occasions. The transcription of those classes were compiled into his work known as *Pri Tzadik*. (adapted from Wikipedia, online at http://en.wikipedia.org/wiki/Zadok_HaKohen) Kol Mevasser is a four-volume anthology of Hasidic teachings.

possession.

Still there are times when the thing returns to that person who had it originally. Since he did not possess the components of soul-spirit-higher soul <that relate to the letters>, he was unable to complete these letters until now that these components of soul-spirit-higher soul have become his. Through them he is able to complete the remaining letters, which in the meanwhile had to remain with the other person.

And when he completes these letters, he gains illumination in his soul-spirit-higher soul because of the illuminations of these letters that came to him and which he completed. Through this illumination he illuminates the root of his soul-spirit-higher soul, which is with the righteous person and the Community of Israel; the root of all the souls <being there>, as explained above.

Discussion Questions:

1. What are these sources teaching us about the spiritual meaning of possessions?
2. How could they apply to our possessions today?
3. How would this approach affect your own purchasing patterns?

2) Reusing Bread from Eruv Ritual During Sabbath Meals

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיז עמוד ב

רבי אמי ורבי אסי כי מיקלע להו ריפתא דעירובא - שרו עילויה, אמרי: הואיל ואיתעביד בה חדא מצוה - ליתעביד בה מצוה אחרינא.

Babylonian Talmud, Tractate Brachot 39b, Soncino Press translation

When Rav Ammi and Rav Assi happened to get hold of a loaf which had been used for an *eruv*,² they used to say over it the blessing, 'who bringest forth bread from the earth', saying, Since one religious duty has been performed with it, let us perform with it still another.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שצד סעיף ב

צריך שיהא העירוב בין השמשות במקום שראוי ליטלו, הלכך אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו (ג) בלא מרא וחצינא, אסור. הגה: והעירוב א"צ להיות קיים רק בין השמשות. (טור). * ויוכל לאכלו כשודאי חשיכה (הגהות אשרי ומרדכי פרק בבל מערבין). <א> ויש לבצוע עליו (ד) בשחרית בשבת (מנהגים). ודוקא במקום שנוהגים לערב כל ערב שבת, (ה) [א*] אבל עדיף טפי לערב על כל השנה (ו) בפעם אחת כדלעיל סי' שס"ח (ב"י).

Shulchan Aruch, volume Orech Chaim, section 394, subsection 2, translated by Rabbi Aviel Orenstein³

The eyruv is required to be at beyn ha-shemashos [between sunset and three stars] in a place where it is fit to be taken. Consequently, if a heap of stones fell upon the eyruv and one is unable to take it from its place without the use of a hoe and a pickax, one is forbidden to rely on it.

Gloss of the Rama: The eyruv is only required to be in existence at beyn ha-shemashos, but once it is definitely dark one can eat the eyruv.

One should use the bread of the eyruv for the breaking of the bread at the morning meal of Shabbos. This only applies in a locality where it is the practice to make an eyruv every Erev Shabbos. However, it is preferable to make an eyruv for the entire year once, as stated above in Sec. 368, in the gloss to par. 3.

3) Smelling Myrtle of the Lulav Bundle on Havdala after Shabbat

ישעיהו פרק נה

(יג) תחת הנעצוץ יעלה ברוש תחת ותחת הסרפד יעלה הדס והיה ליקוק לשם לאות עולם לא יפרת:

² For allowing transport through courtyards on Sabbath.

³ Mishnah Berurah Hebrew-English Edition, Pischah Foundation, 2002, volume IV (A), p. 187

Isaiah chapter 55, verse 13

Instead of the briar, a cypress shall rise, and instead of the nettle, a myrtle shall rise, and it shall be for the Lord as a name, as an everlasting sign, which shall not be discontinued.

שולחן ערוך אורח חיים סימן רצז סעיף ד

נהגו ב לברך (ח) <ז> על ההדס כל היכא דאפשר. הגה: וי"א דאין לברך על הדס היבש דאינו מריח, רק על שאר בשמים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג), וכן נהגו במדינות אלו. ונ"ל דיש ג להניח גם הדס (ט) עם הבשמים, (י) דאז עושין ככ"ע.

Shulchan Aruch and Rama, volume Orech Chaim, section 297, subsection 4, translated by Rabbi Aviel Orenstein⁴

It is the accepted practice to recite the blessing over a myrtle branch wherever this is possible.

Gloss of the Rama: Some authorities say that a blessing should not be made over a dry myrtle-branch, which does not emit odor, but only over the spices; and so is the practice in these provinces. It appears to me that a myrtle-branch, as well, should be put together with the other spices, for then all views will have been satisfied.

משנה ברורה סימן רצז ס"ק ח

על ההדס - פי' דשל לולב כיון דאיתעביד ביה חדא מצוה ליעביד ביה מצוה אחריתא... ומש"כ כל היכא דאפשר היינו כל היכא [יא] שיש בו עוד ריח קצת מצוה לכתחלה להדר אחריו וכ"כ בזוהר וסמך לדבר ותחת הסרפד יעלה הדס וסמך ליה שומר שבת מחללו וגו'...

Mishnah Berura, volume Orech Chaim, section 297, subsection 4, translated by Rabbi Aviel Orenstein⁵

Over a myrtle branch. i.e., one taken together with a lulav on Sukkos. For since one mitzvah was already done with the myrtle-branch, one should use it for another mitzvah...The phrase in the Shulchan Aruch, 'wherever this is possible,' means that as long as it has somewhat of an odor it is a mitzvah, initially, to search after and use it. So too, writes the Zohar. A Scriptural support for this is the verse, "A myrtle will rise instead of the thorn" (Isaiah 55:13)--which is juxtaposed to the verse, 'Whoever keeps the Shabbos from desecrating it.' (Isaiah 56:4)...

4) Willow Branches for Matza Baking and Chametz Burning

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרסד סעיף ט

יש מי שאומר שאסור ליהנות מן הערבה לאחר נטילתה, * אם לא (ל) ט התנה עליה (לא) מעיקרא דלכולא יומא אתקצאי למצותה. הגה: ונהגו להצניע ההושענות לאפיית מצות, כדי לעשות בה מצוה (מהרי"ו ומהרי"ל).

Shulchan Aruch and Rama, volume Orech Chaim, section 664, subsection 9, translated by Rabbi Aviel Orenstein⁶

There is an authority who says that one is forbidden to benefit from the willow branch after it has been taken hold of in fulfillment of the mitzvah, unless a stipulation was made at the outset over benefit from it. He reasons that it will have been set aside for the entire day to serve for the mitzvah.

Gloss of the Rama: It is the practice to put away the hoshanos [willow branches] to be used for the baking of matzos, in order to perform a mitzvah with them.

קיצור שולחן ערוך סימן קלח סעיפים ב-ג

מנהג נביאים שכל אחד יטול ביום זה ערבה מיוחדת מלבד הערבה שבלולב, וכל הפוסל הערבה שבלולב, פוסל בערבה זו, לכן לא יקצצה הישראל בעצמו לצרכו אלא שאם נשרו אפילו רוב העלים כשרה, ואפילו עלה אחת בבד אחד כשרה. ומכל מקום הידור מצוה הוא שיהיו בה עלין הרבה והבדים ארוכים. והמנהג היפה לקחת ה' בדים ואוגדין אותן בעלי לולב.

אין לוקחין אותה עם הלולב ביחד, אלא כשמגיע לתענה אמונים מניחין את הלולב והאתרוג ונטולין אותה, לפי שאז מתפללין על המים. ולאחר גמר ההושענות מנענעין עמה ואחר כך חובטין אותה בקרקע חמש פעמים, ודי בזה אפילו לא נחסרו עליה, ולאחר החבטה לא

⁴ Op cit, volume III (B), p. 145

⁵ Op cit, volume III (B), p. 145

⁶ Op cit, volume VI (D), p. 107

יזרקנה על הקרקע משום ביזוי מצוה, וטוב להצניעה להשליכה בתוך האש שאופין מצות, הואיל ואיתעביד בה חדא מצוה ליתעביד בה מצוה אחריתה.

Kitzur Shulchan Aruch, by Rabbi Solomon Ganzfried, section 138, subsection 2-3, translated by Hyman Goldin⁷

The Prophets instituted a custom that each person take on that day a special willow branch, besides the one which is on the lulav. Whatever disqualifies the willow on the lulav also disqualifies this willow. Therefore, a Jew should not cut it himself for his own use, and the only difference between these two willows is, that in this one, even if most of its leave have fallen off, and even if there is only one leaf left on the stem, it is valid. Nevertheless, to show regard for the precept, it is best that the willow should have many leaves and a long stem. It is a fine custom to take for this occasion five twigs and tie them together with the frond of a lulav (not the one used for the precept).

The willow branch should not be taken together with the lulav. When reciting, Taaneh emunim (may You answer the faithful), the lulav and the etrog are put down, and the willow is taken, for then we pray for water. Concluding the Hoshanot [encircling the Bima], we wave the willow branch and then beat it on the ground five times, which number is sufficient even if its leaves are not shed thereby. After the beating, the willow branch should not be cast away, because it would show contempt for the precept. It is best to save it and cast it into the furnace where the matzot are baked for the following Passover, for, since one precept has been performed with it, it is fitting that another precept be performed with it.

Discussion Questions:

1. Why should we save something used for one mitzvah for another mitzvah?
2. What does this tell us about the sanctity which can become imbued on certain objects?
3. Can you think of parallels in your life?

5) Using Agricultural Waste for Covering the Sukkah

דברים פרק טז פסוק יג
חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספה מגרנד ומיקבד:

Deuteronomy 16:13, Judaica Press translation

You shall make yourself the Festival of Sukkoth for seven days, when you gather in [the produce] from your threshing floor and your vat.

רש"י דברים פרק טז פסוק יג

באספך - בזמן האסוף שאתה מכניס לבית פירות הקיץ. דבר אחר באספך מגרנד ומיקבך, למד שמסככין את הסוכה בפסולת גורן ויקב:

Rashi to Deuteronomy 16:13, Judaica Press translation

when you gather in [the produce]: [i.e.,] at the time of the ingathering, when you bring the summer fruits into the house. Another explanation: "when you gather in [the produce] from your threshing floor and your vat" teaches that we should cover the sukkah [only] with the waste products that come from the threshing floor and the vat⁸

שמות פרק כג, טז

וחג האסוף בצאת השנה באספך את מעשיריך מן השדה:

⁷ Code of Jewish Law, Hebrew Publishing Company: New York, 1961, p. 107

⁸ Translator's note: i.e., with things that have grown from the ground, have become detached, and are not susceptible to ritual uncleanness. Since they are not foods and are not vessels, they are not susceptible to spiritual uncleanness. -Babylonian Talmud, Tractate Rosh Hashana 13a and Tractate Sukkah 12a

Exodus 23:16, Judaica Press translation

and the festival of the ingathering at the departure of the year, when you gather in [the products of] your labors from the field.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף יב עמוד א

...אי מה חגיגה בעלי חיים, אף סוכה נמי בעלי חיים! - כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: אמר קרא +דברים טז+ באספך מגרנך ומיקבך - בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר - ואימא גורן עצמו ויקב עצמו! - אמר רבי זירא: יקב כתיב כאן, ואי אפשר לסכך בו. - מתקיף לה רבי ירמיה: ואימא יין קרוש הבא משנר, שהוא דומה לעיגולי דבילה! - אמר רבי זירא: הא מלתא הוה בידן, ואתא רבי ירמיה ושדא ביה נרגא. רב אשי אמר: מגרנך - ולא גורן עצמו, מיקבך - ולא יקב עצמו. רב חסדא אמר מהכא: +נחמיה ה+ צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרם ועלי עץ עבות. היינו הדס היינו עץ עבות! אמר רב חסדא: הדס שוטה לסוכה, ועץ עבות ללולב.

Babylonian Talmud, Tractate Sukkah, p. 12a, Soncino Press translation and footnotes

...And if [you will suggest]: Just as the Festival offering was a live animal so the Sukkah must be [of something which is] alive, [it may be replied that] when Rabin came, he said in the name of R. Johanan, Scripture says, "After that you have gathered in from your threshing-floor and your winepress" (Deuteronomy 16:13). The verse thus speaks of the leavings of the threshing-floor and wine-press.⁹ But perhaps it means the actual threshing-floor and the actual wine-press?¹⁰ - Zera answered, It is written 'winepress', and¹¹ it is impossible to cover the Sukkah with this! R. Jeremiah demurred: But perhaps it means the solidified wine that comes from Senir, which resembles fig-cakes?¹² R. Zera observed, We had something in our hands, and R. Jeremiah came and cast an ax at it.¹³ R. Ashi replied, 'From your threshing-floor,' [implies] but not the threshing-floor itself,¹⁴ 'from your wine-press', [implies] but not the wine-press itself. R. Hisda replied,¹⁵ The deduction is made from this verse, "Go forth to the mount and fetch olive-branches, and branches of wild olive, and myrtle-branches and palm-branches, and branches of thick trees" (Nehemia 8:15).¹⁶ Are not myrtle-branches, the same as branches of thick trees?¹⁷ — R. Hisda answered: The wild myrtle¹⁸ [were to be fetched] for the Sukkah, while the branches of thick trees,¹⁹ for the lulav.

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יג עמוד א

דכתיב +שמות כג+ וחג האסיף בצאת השנה. מאי אסיף? אילימא חג הבא בזמן אסיפה - הכתיב באספך! אלא: מאי אסיף - קציר... מתקיף לה רבי חנינא: ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא? והכתיב +דברים טז+ באספך מגרנך ומיקבך, ואמר מר: בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר.

Babylonian Talmud, Tractate Rosh Hashana 13a, Soncino Press Translation

For it is written, and the feast of ingathering [asif] at the end of the year. (Exodus 23:16) Now what is 'ingathering'? Shall I say it means the feast which comes at the time of ingathering? This is already signified in the words [of Exod. 23] *when you gather in*. What then must be meant here by asif? Harvesting; ...R. Hanina objected strongly to the statement made above. Can you, he said, maintain that this 'asif' is 'harvesting', seeing that it is written, when you gather in from your threshing floor and from your wine press, (Deuteronomy 16:13) and [commenting on this] a Master has said, The verse speaks of the waste of the threshing floor and the wine

⁹ Which grow from the ground and are unsusceptible to ritual uncleanness.

¹⁰ Which includes the grain and the grapes both of which are susceptible to ritual uncleanness.

¹¹ Since it contains only a liquid.

¹² And is, therefore, suitable as a roof covering.

¹³ I.e., R. Jeremiah has destroyed what the former thought was a satisfactory explanation of the ruling in our Mishnah.

¹⁴ Hence the deduction that the text 'speaks of the leavings of the threshing-floor' etc.

¹⁵ In reply to the question, Where does our Mishnah deduce that whatever is susceptible to ritual uncleanness etc.

¹⁶ All the varieties enumerated are unsusceptible to ritual uncleanness and grow from the ground.

¹⁷ 'Branches of thick trees' in Leviticus 23:40 is regarded as referring to myrtle. Why then should the same thing be mentioned twice?

¹⁸ This is the species referred to in 'myrtle branches', which has only one or two leaves in each row and is, therefore, invalid for the lulav.

¹⁹ Having three leaves in each row.

רבי נתן מבסלב, ליקוטי הלכות, חושן משפט הלכות מקה וממכר, ס' ה'
וזה בחינת מה שעקר הסכה הוא מפסלת גרן ויקב, כמו שאמרו רז"ל (רבותינו זכרונם להרכה) (תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יג עמוד א) על הפסוק (שמות כג) "באספן וכו' - בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר". כי בזה מתקנים מה שקלקל אדם הראשון או כל אדם בחטאו שנפל לשפע של בהמה על ידי שנמשך אחר תאוות הבהמיות, כי עתה מגביה ומעלה השפע של בהמה, שהיא בחינת פסולת גורן ויקב, ועושה ממנה סוכה דיקא... נמצא, שבמה שקלקל נתתקן, כי כן צריכין בתיקון כל גבר לתקן במה שקלקל.

Rebbe Natan of Breslov, Likutei Halachot, Choshen Mishpat, Hilchot Mekach u'Memkar, halakha 4, section 8, translation by Yonatan Neril

“And this (the aforementioned) is the sense of the essential part of the Sukkah coming from the [agricultural] waste of the threshing floor and wine vat, as the Sages of the Talmud say (in Tractate Rosh Hashana 13a) on the verse (from Exodus ch. 23), “in your gathering” etc.-- that the verse is speaking about the [agricultural] waste of the threshing floor and wine vat. Because in this is repaired that which Adam corrupted or anyone in their sin when they fell to the abundance [fitting] for animals by being drawn after the animal desires. Because now [in using agricultural waste for the Sukkah covering] a person raises and elevates the abundance [fitting] for animals, which is the aspect of the [agricultural] waste of the threshing floor and wine vat, and a person makes from it the Sukkah... It is thus found that in that which a person corrupted is repaired, which is how it must be for the repair of every person, to repair in that which one corrupted.”

Discussion Questions:

1. According to R' Yochanan and R' Hisda (Talmud, Tractate Sukkah 12a), which items would be used as the covering for the Sukkah?
2. How did these items serve as a spiritual repair for the person who used them?
3. What can this teach us about what we consider to be waste?

Jewcology.com is a new web portal for the global Jewish environmental community. Source sheets developed as part of the Jewcology project are sponsored by [Teva Ivri](#). Thanks to the [ROI community](#) for their generous support, which made the Jewcology project possible.

²⁰ To show that it may be used for covering the sukkah; and the phrase, Festival of ‘asif’ (‘ingathering’) here too has the same signification — the festival that comes at the time when people ‘gather in’ the waste products for the sukkah. (Soncino footnote)